

Враховуючи те, що законодавство не забезпечує учасників відповідних відносин достатньою інформацією з даного питання, для захисників існує достатня кількість варіантів оскаржувати результати тієї чи іншої негласної слідчої (розшукової) дії, і такі скарги на практиці часто задовольняються. Тому слідчому потрібно приділяти максимум уваги при проведенні негласної слідчої дії, а також для оформлення її результатів.

Література

1. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13.04.2012 р. № 4651-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/main/4651-17>.
2. Про організацію проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні : Інструкція затверджена Наказом Генеральної прокуратури України, Служби безпеки України, МВС України, Адміністрації державної прикордонної служби України, Міністерства юстиції України № 114/1042/516/1199/936/1687/5/ від 16.11.2012 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v0114900-12>.
3. НСРД [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.minjust.gov.ua/42544>.
4. Негласні слідчі (розшукові) дії та використання результатів оперативно-розшукової діяльності у кримінальному провадженні: навчально-практичний посібник / С. С. Кудінов, Р. М. Шехавцов, О. М. Дроздов, С. О. Гриненко. – Х. : «Оберіг», 2013. – 344 с.
5. Кримінально-процесуальний кодекс. Науково-практичний коментар [Електронний ресурс]. – Навчальні матеріали – Режим доступу : http://pidruchniki.com/1504011749390/pravo/vikoristannya_rezultativ_n_eglasnih_slidchih_rozshukovih_diy_dokazuvanni.
6. Негласні слідчі (розшукові) дії. Сучасні тенденції роботи захисника щодо їх результатів [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.uaa.org.ua/uploads2/2016/Тригуб.pdf>.

Юлія Вікторівна Ланчак – студентка II курсу Сумської філії
Харківського національного університету внутрішніх справ
Науковий керівник: **Марина Олександрівна Колесник** – старший
викладач кафедри юридичних дисциплін Сумської філії
Харківського національного університету внутрішніх справ

КРИМІНАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ЖОРСТОКЕ ПОВОДЖЕННЯ З ТВАРИНАМИ

Одним з актуальних питань розвитку кримінально-правової науки в Україні є аналіз проблем кримінальної відповідальності за злочини проти

громадського порядку та моральності, зокрема за жорстоке поводження з тваринами. Даний злочин відноситься до посягань на основні моральні принципи і цінності у сфері духовного і культурного життя суспільства. Суспільна моральність – це погляди, уявлення і правила, що визначають поведінку, духовні та моральні якості, необхідні людині в суспільстві, та відповідні правила, що визначають умови нормального громадського життя людей [1, с. 53].

Тваринний світ є одним із компонентів навколишнього природного середовища, національним багатством, джерелом духовного та естетичного збагачення і виховання людей. Саме поводження з тваринами визначає рівень моральності та культурного розвитку особи. Ставлення людини до тварин відображає психологічний стан та характер. Як зазначав відомий німецький філософ А. Шопенгауер: «Співчуття до тварин так тісно пов'язане з добротою характеру, що можна з упевненістю стверджувати, що не може бути добрим той, хто жорстокий із тваринами». Жорстокість до тварин сприяє формуванню викривлених ідеологій та життєвих позицій особи – байдужість до страждань живих істот, агресію та повністю «атрофує» моральні цінності [5, с. 113].

Варто звернути увагу, яка відповідальність була встановлена законодавцем за жорстоке поводження з тваринами до моменту внесення змін до ст. 299 Кримінального кодексу України (далі – КК України). В умовах сьогодення вона не була дієвою, особливо, беручи до уваги, що в більшості випадків найсуворіші міри покарання не застосовувалися. Така ситуація не сприяє формуванню повноцінного та високоморального світогляду в людини, а отже є неприпустимою, оскільки зводить нанівець цінність життя тварини [3, с. 68]. Із моменту набрання чинності Кримінальним кодексом України у 2001 році ст. 299 встановлювала кримінальну відповідальність за жорстоке поводження з тваринами, а саме: за знущання над тваринами, що відносяться до хребетних, вчинене із застосуванням жорстоких методів або з хуліганських мотивів, а також нацькування зазначених тварин одна на одну, вчинене з хуліганських чи корисливих мотивів, було передбачено штраф до п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або арешт на строк до шести місяців, а за ті самі дії, вчинені у присутності малолітнього, – штраф до двохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або обмеження волі на строк до двох років [2].

Зміни, внесені до ст. 299 КК України Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо запровадження гуманного ставлення до тварин» від 22 червня 2017 року [4], що посилили кримінальну відповідальність за жорстоке поводження з тваринами, для нашої держави є досить актуальними, адже покарання, передбачені до внесення змін, виявилися фактично недієвими, оскільки призначення покарання у виді позбавлення волі за даний злочин майже не практикувалося. Відтак залишалися лише копійчані штрафи, не дивлячись

на величезну кількість випадків жорстокого поводження з тваринами, і більшість правопорушень у сфері жорстокого поводження з тваринами залишалися практично безкарними [3, с. 70].

Звертаючись до зарубіжного досвіду, можна помітити, що більшість країн Європи встановлюють обов'язковість гуманного ставлення до тварин на законодавчому рівні. У більшості кримінальних кодексів зарубіжних держав жорстоке поводження з тваринами відноситься до категорії злочинів проти громадської моральності, громадської безпеки, до злочинів проти здоров'я населення. Окремі країни (наприклад, ФРН, Австрійська Республіка та Швейцарська Конфедерація) передбачили у Конституції статті, які зобов'язують громадян забезпечувати добробут і права тварин. На державному та регіональному рівнях прийняті спеціальні закони, що регулюють правовідносини між людиною і твариною. Передусім, вони спрямовані на захист тварин від жорстокості та забезпечення їхнього добробуту: задоволення основних потреб – інстинктивних, фізіологічних, психологічних, соціальних та потреб в адекватному природному середовищі.

Кримінальний кодекс Австрії передбачає кримінальну відповідальність за жорстоке поводження з тваринами. Такий злочин віднесений до розділу злочинів проти моральності. Санкція передбачає покарання у виді позбавлення волі строком до одного року або штрафу за жорстоке поводження з тваринами або спричинення їм зайвих страждань, а також за покинуту тварину, яка не в змозі жити на волі, або з умислом нацькування тварини однієї на іншу, яка внаслідок цього зазнала мученицьких страждань. Відповідно до цієї норми, кримінальній відповідальності підлягає всякий, хто, у тому числі з необережності за умов транспортування, тримає декількох тварин тривалий час, залишаючи без їжі або води, або в інший спосіб, а також покаранню підлягає особа, яка умисно позбавить життя хребетної тварини.

Кримінальний закон Ізраїлю містить окрему ст. 451, згідно з якою особа, яка умисно та незаконно вбиває тварину для її викрадення, або спричиняє їй тілесні ушкодження, наносить поранення або отруює, карається позбавленням волі строком на три роки [1, с. 58-59].

Варто сказати, що Україна стоїть на шляху створення ефективної системи боротьби зі злочинами, що спрямовані на насилля над тваринами. Доказом цього зокрема є посилення кримінальної відповідальності за жорстоке поводження з тваринами.

Відповідно до прийнятих змін жорстоке поводження визначається як «знущання над тваринами, в тому числі бездомними, що спричинило муки, що завдало їм фізичні страждання, тілесні ушкодження, каліцтва або призвело до загибелі», а так само передбачено відповідальність за нацькування тварин одна на одну і на інших тварин. Крім того, кримінально-караними наразі є й публічні заклики до вчинення діянь, які

мають ознаки жорстокого поводження з тваринами, а також поширення матеріалів із закликами до вчинення таких дій. При цьому законодавець віддає перевагу більш суворим методам боротьби з даною проблемою шляхом визначення у санкціях відповідної статті покарань, пов'язаних виключно з ізоляцією від суспільства (арешт, обмеження волі та позбавлення волі) [2].

Вважаємо, що дані зміни нададуть судам можливість не лише застосовувати адекватне покарання до осіб, що вчинили жорстоке поводження з тваринами, але і будуть досить ефективним у подальшій протидії даному злочину.

Література

1. Вереша Р. В. Кримінальна відповідальність за жорстоке поводження з тваринами (порівняльно-правовий аспект) / Р. В. Вереша // Вісник Академії адвокатури України. – Київ, 2014. – № 1 (29). – С. 53-61.
2. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 року // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 25-26. – Ст. 131.
3. Ларкін М. О. Кримінологічна характеристика жорстокого поводження з тваринами / М. О. Ларкін, К. О. Шепель // Часопис Академії адвокатури України. – Запоріжжя, 2015. – № 2 (27). – С. 67-72.
4. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо запровадження гуманного ставлення до тварин : Закон України від 22 червня 2017 року // Відомості Верховної Ради України. – 2017. – № 34. – Ст. 371.
5. Фрейд З. Про психоаналіз / З. Фрейд. – М. : Проспект, 2000. – 513 с.

Анна Миколаївна Сімашова – студентка IV курсу Сумської філії
Харківського національного університету внутрішніх справ
Науковий керівник: **Яна Олександрівна Пономарьова** – старший
викладач кафедри юридичних дисциплін Сумської філії Харківського
національного університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук

МІЖНАРОДНИЙ ТЕРОРИЗМ: ОСНОВНІ РИСИ ТА МЕТОДИ ПРОТИДІЇ

У ХХІ столітті особливого звучання набула тема тероризму як одного з найнебезпечніших і важкопрогнозованих глобальних викликів суспільству. Останнім часом тероризм стає дедалі кривавішим, жорстокішим, цинічнішим та різноманітнішим. Постійно зростає кількість держав, які відчули на собі жакливі наслідки терористичних актів. Доволі довго тероризм розглядали лише як проблему внутрішньої безпеки кожної